

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-05-12 Nr. 429-151
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu ir draudimo variantu „Minimalus“ buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su gyvenamuoju namu, esančiu adresu: (duomenys neskelbtini), be to, draudimo variantu „Maksimalus“ buvo apdraustas namų turtas, taip pat apdrausta būsto valdytojo civilinė atsakomybė. Draudimo laikotarpis – nuo 2026 m. sausio 21 d. iki 2027 m. sausio 20 d.

2026 m. vasario 5 d. pareiškėjas pateikė pranešimą draudikui apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas, kad „suskilo lauko kubilo krosnelė ir vidinis įdėklas“ (toliau – Įvykis). Įvykio data – 2026 m. sausio 30 d. Kartu su pranešimu pareiškėjas pateikė draudikui kubilo nuotraukas ir 2026 m. vasario 2 d. Aptarnavimo aktą (toliau – defektų nustatymo aktas). Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

2026 m. vasario 6 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad iš surinktų duomenų nustatyta, jog kubilo krosnelėje galėjo būti užšalusio vandens, dėl to užkūrus krosnelę, susidarė garai, kurie pažeidė krosnelės sienelės (šios išdegė ir trūko). Draudikas pažymėjo, kad kubilo krosnelės ir įdėklo pažeidimai atsirado dėl šalčio ir užšalusio vandens sukeltų procesų krosnelės viduje, natūralių fizikinių reiškinių ir netinkamo daikto eksploatavimo, o ne dėl staigaus ir netikėto išorinio draudžiamąjo įvykio. Draudikas nurodė, kad Įvykis atitinka Taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktyje nurodytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, kuriose nustatyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais laikoma: i) žala dėl mechaninio gedimo (lūžimo), įvykusio draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu daiktą naudojant pagal tiesioginę paskirtį ir (arba) nesant išorinių poveikio veiksnių; ii) žala dėl vidaus gedimo ar perdegimo, draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu staiga ir netikėtai įvykusio apdrausto turto viduje, dėl amžiaus, netinkamo eksploatavimo, kai gedimą lėmė vidiniai veiksniai. Draudikas nurodė, kad Įvykis taip pat atitinka Taisyklių A. IV dalies 4.2 papunktyje nurodyto nedraudžiamąjo įvykio sąlygas, kuriose nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl neišvengiamų natūralių procesų (korozijos, puvimo, pelėsio, kondensato, saulės poveikio, šalčio, natūralaus nusidėvėjimo ir pan.).

Nesutikdamas su sprendimu, draudikui pateiktoje pretenzijoje ir kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą. Pasak pareiškėjo, Įvykis įvyko naudojant kubilą pagal paskirtį. Pareiškėjas nurodė, kad pripildė kubilą vandeniu, tačiau per kelias valandas, kol krosnelė dar nebuvo kūrenama, vanduo užšalo. Užkūrus krosnelę ir tirpstant ledui, buvo pastebėtas vandens tekėjimas iš kubilo ir išdegusi krosnelė.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad Draudimo sutartčiai galioja Taisyklių nuostatos, apibrėžiančios tuos atvejus bei nuostolius, kurių draudikas neatlygina, bei rizikas, už kurias draudikas nėra atsakingas Draudimo sutarties prasme. Pasak

¹ Galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

draudiko, tokie atvejai nustatyti ir aiškiai įvardyti tiek Taisyklių A. IV dalies 1.1–1.12 papunkčių lentelių antrajame stulpelyje, tiek Taisyklių A. IV dalies 4 punkte.

Draudikas nurodė įvertinęs surinktus duomenis ir nustatęs, kad įvykis atitinka Taisyklių A. IV dalies 1.12 ir 4.2 papunkčiuose nurodytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas. Pasak draudiko, įvykį nulėmė užšalęs kubile ir krosnelės sistemoje buvęs vanduo. Draudiko teigimu, Draudimo sutarties prasme, vandens užšalimas ir jo plėtimasis yra natūralūs fizikiniai procesai, vykstantys dėl aplinkos temperatūros poveikio, o ne staigus ir netikėtas išorinis įvykis. Vėliau, krosnelę netinkamai užkūrus, dėl joje vykusių vidinių procesų (garų sukkelto didelio slėgio) krosnelės sienelės išdegė ir atsirado įtrūkimai. Draudiko teigimu, pareiškėjas, nors įvykio metu naudojo daiktą pagal paskirtį, tačiau galimai netinkamai jį eksploatavo.

Draudikas atsiliepime pabrėžė, kad, įvykiui esant pripažintam nedraudžiamuoju, draudikas neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo dėl įvykio mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar, pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas, draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo riziką laipsnį³.

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką⁴.

Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimties, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjo įvykio atveju⁵. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką⁶. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamąjo įvykio sąlygų (CK 6.987 straipsnis)⁷.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktą įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis ar yra kiti išmokos nemokėjimo pagrindai, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš bylos duomenų nustatyta, kad pareiškėjas draudikui pranešė apie suskilusią ir perdegusią lauko kubilą krosnelę ir suskilusį kubilą įdėklą. Defektų nustatymo akte nurodyta, kad „krosnelė yra perdegusi ir plyšusi“, „kubilą vidinis įdėklas trūkęs“.

Pareiškėjas paaiškino, kad, esant dideliems šalčiams, prileido į kubilą vandens, kuris per kelias valandas, kol krosnelė dar nebuvo kūrenama, užšalo. Pasak pareiškėjo, užkūrus krosnelę ir tirpstant ledui, buvo pastebėtas vandens tekėjimas iš kubilą ir išdegusi krosnelė. Pareiškėjas nurodė, kad įvykis įvyko dėl šalčio, naudojant daiktą pagal paskirtį.

Draudikui susisiekus su pareiškėju telefonu⁸, pareiškėjas patvirtino, jog krosnelės sistemoje galėjo būti vandens, šis užšalo, ir tai galėjo nulemti įvykį.

Iš bylos duomenų matyti, kad draudikas, siekdamas tinkamai ištirti įvykį, susisiekė su defektų nustatymo akta surašiusios įmonės atstovu. Šis paaiškino, kad tikėtina, jog pareiškėjas netinkamai naudojos krosnele ir patvirtino, kad krosnelėje galėjo būti vandens, kuris užšalo ir vėliau, netinkamai krosnelę kuriant, nulėmė kilusią žalą⁹.

Taigi, byloje esantys duomenys pagrindžia draudiko išvadą, kad labiausiai tikėtina, jog įvykį nulėmė kubile ir krosnelės sistemoje buvęs vanduo, kuris dėl žemos oro temperatūros užšalo ir plėsdamasis sukėlė kubilą įdėklo įtrūkimus, o vėliau, pradėjus krosnelę kūrenti, kaitinamas vanduo ir susidarę garai sukėlė didelį slėgį krosnelės viduje, dėl kurio ji deformavosi ir perdegė.

Pažymėtina, kad pareiškėjas pats nurodė, jog, pripildęs kubilą vandeniu, jį paliko nekūrenamą esant neigiamai temperatūrai. Esant tokioms aplinkybėms, vandens užšalimas yra natūralus ir neišvengiamas fizikinis procesas. Sutiktina su draudiko pozicija, kad rūpestingas ir apdairus turto savininkas tokiomis sąlygomis turėtų imtis priemonių užkirsti kelią vandens užšalimui (pvz. išleisti vandenį iš kubilą, jo nepaliekant esant žemai oro temperatūrai), tačiau pareiškėjas to nepadarė. Įvertinus pirmiau nurodytas įvykio aplinkybes, sutiktina su draudiko pozicija, kad pareiškėjas netinkamai eksploatavo kubilą.

Taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktyje nustatyta, kad plačiausios apsaugos draudimo apsauga¹⁰ apima bet kokius apdrausto turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, staiga ir netikėtai įvykusius draudimo apsaugos galiojimo metu, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius, nurodytus Taisyklių A. IV dalies 1.1–1.12 papunkčiuose ir bendrą nedraudžiamųjų įvykių sąrašą Taisyklių A. IV dalies 4 punkte.

Taisyklių A. IV dalies 4.2 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl neišvengiamų natūralių procesų (korozijos, puvimo, pelėsio, kondensato, saulės poveikio, šalčio, natūralaus nusidėvėjimo ir pan.).

Taigi, Draudimo sutartimi šalys susitarė, kad turto sugadinimas dėl natūralių procesų (šiuo atveju – šalčio ir garų) yra laikytinas nedraudžiamuoju įvykiu.

Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema sprendžiama remiantis

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

⁸ Patvirtina pateiktas pokalbio telefonu įrašas.

⁹ Patvirtina pateiktas pokalbio telefonu įrašas.

¹⁰ Pareiškėjo namų turtas buvo apdraustas draudimo variantu „Maksimalus“.

vardinamąją tikėtino taisyklę (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą nurodyta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą civiliniame procese galima daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus¹¹.

Įvertinus byloje esančių įrodymų visumą, darytina išvada, kad draudikas tinkamai nustatė, jog šiuo konkrečiu atveju labiausiai tikėtina pirminė žalos atsiradimo priežastis buvo šalčio poveikis ir dėl jo užšalęs vanduo (natūralus procesas), o vėlesni pažeidimai atsirado dėl krosnelės viduje vykusio proceso (garų sukulto slėgio) ir netinkamo jos eksploatavimo. Taigi, žala atsirado ne dėl staiga ir netikėto išorinio įvykio, o dėl natūralių fizikinių procesų ir turto naudojimo ypatumų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai sprendė, jog įvykio aplinkybės atitinka Taisyklių A. IV dalies 4.2 papunktyje¹² nurodyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas.

Kartu pastebėtina, kad, nustatčius, jog įvykis (lauko kubilų krosnelės ir vidinio įdėklo skilimas) įvyko naudojant turtą pagal paskirtį, įvykis taip pat atitinka ir Taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktyje¹³ nurodyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas, pagal kurias nedraudžiamuoju įvykiu laikoma žala dėl daikto mechaninio gedimo (lūžimo), įvykusio naudojant daiktą pagal paskirtį.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, pareiškėjo reikalavimas atlyginti dėl įvykio patirtą žalą, išmokant draudimo išmoką, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį¹⁴.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

¹² Taisyklių A. IV dalies 4.2 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl neišvengiamų natūralių procesų (korozijos, puvimo, pelėsio, kondensato, saulės poveikio, šalčio, natūralaus nusidėvėjimo ir pan.) (šiuo atveju – dėl šalčio ir garų poveikio).

¹³ Taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktyje nustatyta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikoma žala dėl mechaninio gedimo (lūžimo), įvykusio draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu daiktą naudojant pagal tiesioginę paskirtį ir (arba) nesant išorinių poveikio veiksnių.

¹⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.